

4.1 | A műanyagipar helyzete Európában 4.2 | és Észak-Amerikában

Tárgyszavak: műanyagipar helyzete; felhasználás; előrejelzés; hőre lágyuló műanyag; műanyagkeverék; Európa; Észak-Amerika.

A tömegműanyagok helyzete Európában

Az AMI (Applied Market Information) tanulmánya szerint az általános európai gazdasági bizonytalanság ellenére a hőre lágyuló műanyagok 2001-ben jobb helyzetbe kerültek. Nyugat- és Közép-Európában a növekedés elérte 2,3%-ot, de ez a 2000. évi eredmények alatt maradt. 2001 negyedik negyedében gyengült a kereslet, Ez jelezték 2002 elejére is, csak a 2. negyedévben remélnek fellendülést, hogy elkerüljék a teljes recessziót. Éves átlagban 2% körüli növekedést jósolnak. A 2001-es és a 2006-ban várható felhasználást az 1. táblázat tartalmazza.

1. táblázat

A műanyagok 2001-es és 2006-ban várható kereslete Európában

Műanyag	2001, E t	2006, E t
Polietilén	13 194	13 495
Polipropilén	7 262	7 586
PVC	6 181	6 139
Polisztirol	3 409	3 427
PET	1 697	1 841
Műszaki műanyagok	2 603	2 658
Összesen:	34 345	35 246

Bár a termelés mennyisége 2001-ben nem csökkent, az árak alacsonyak maradtak, és a gyártók nem jutottak haszonhoz, emiatt idegesek és pesszimisták lettek.

Az egyes műanyagok és piacok jelentősen eltérhetnek egymástól; a hagyományos PE-LD-t nagymértékben helyettesítették lineáris és metallocénes

PE-vel. Az utóbbiak kereslete 7%-kal emelkedett, míg a PE-HD-é valamelyest csökkent. A PE-HD-nél enyhe, 2%-os, növekedést vártak 2001-re. A fúvott termékek, fóliák és csövek iránt emelkedett a kereslet.

A raktárkészletek a millenniumi számítógépvírusától való félelem és az ebből következő áresés, valamint új gyártókapacitások belépése miatt 1999-ben felduzzadtak. 2000-ben kezdtek kiürülni a raktárak, és ezért visszaesett a termelés. 2001-ben, főleg az első félévben, a keresletet befolyásolta a raktárak feltöltése és az árak emelkedése. Az év utolsó negyedében ismét a lassulás, az árcsökkenés és az elbizonytalanodás vált jellemzővé.

A PP egyike azon műanyagoknak, amelyek helyzete néhány gyártó raktárfeltöltése miatt 2001-ben közel 5%-kal javult. A piac azonban – főleg Nyugat-Európában – gyengébb lett, mint azt 2000-ben jósolták.

A polisztirol és a PVC iránt az építőipar visszaesése, továbbá a PVC palackok visszaszorulása következtében kicsit csökkent az igény 2001-ben. A PS-piac 2000-ben nagyon élénk volt, de nem várták ennek folytatását 2001-ben, mert visszaesett a háztartási gépek és elektromos berendezések iránti kereslet.

A tömegműanyagok kereslete azonban – a műszaki műanyagokéval szemben – összességében emelkedett, mert az előbbieket főleg élelmiszer-csomagolásra használják, míg az utóbbiakból elektromos berendezések, autóalkatrészek, mobiltelefonok készülnek, és ezekre csökken az igény.

A műanyag-feldolgozás nyugatról keletre csúszik át. Sok nyugat-európai cég helyezte át termelését Közép-Európába, de ezzel egy időben a közép-európai gyártók is olcsóbb munkaerőt keresnek. Magyarország különösen jó példa arra, hogy fröccskapacitását Kínába vagy Kelet-Európába helyezik át. Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Románia gyorsabban fejlődik, mint a nyugati országok, de ezzel együtt is a kelet-európai országok teljes piaca 2001-ben 3 M t alatt volt, ami az egész európai polimerkeresletnek mindössze 8%-a. További növekedésre csak akkor számíthatnak, ha emelkedik a háztartási felhasználás és a nyugati export. Ezt elősegítik a külföldiek befektetései az autóiparba, az elektronikába, az építőiparba, a csomagolóiparba vagy a háztartásigép-gyártásba. A műanyagok közül az építőipar stagnálása miatt a PVC van a legkedvezőtlenebb helyzetben, a PS a 2000. évi 20%-os növekedéshez képest szintén visszaesik. A PP és PE kereslete a csomagolóipar egyre bővülő igénye miatt emelkedik.

A hőre lágyuló műanyagkeverékek helyzete Észak-Amerikában

A hőre lágyuló műanyagkeverékek közel egy évtizedes folyamatos bővülése után, 2001-ben Észak Amerikában is visszaesést tapasztaltak, és 2002-re sem várható számottevő javulás.

2000-ben 6,4 M t volt a felhasználás, amit 1992-től, átlagosan, évi 6-7%-os növekedéssel értek el. (A felhasznált mennyiség keveréktípusonkénti meg

oszlását a 2. táblázat mutatja.) 2000-ben már csak 3%-os növekedést mértek, és 2001-ben sem javult a helyzet. Az okok hasonlóak, mint Európában, tehát az autóipar és a háztartásigép-gyártás visszaesése. A teljes forgalmazó lánc készleteit csökkentették, mert a vevők egyszerre csak kisebb mennyiséget rendelnek, így az igénylések hétről-hétre ingadoznak. Ez az ipar szerkezeti átalakításához vezet. Ennek egyik jele a PolyOne PVC gyár és a M.A.Hanna műszaki műanyagokat és keverékeket előállító üzemének kiválása 2000-ben a Geon cégből. A megmaradt termelést is átvizsgálták, a gazdaságtalan üzemeket bezárták, a kompaundáló üzemek száma egyharmadával csökkent.

2. táblázat

Műanyagkeverékek megoszlása Észak Amerikában
típus szerint 2000-ben

Műanyagkeverék típusa	Részarány, %
PVC-alapú	25,8
Műszaki műanyag alapú	21,8
Műszaki célú poliolefin	19,7
Színezékkoncentrátum	14,4
Más mesterkeverék	10,6
Egyéb	7,7

Hasonló folyamat játszódott le A. Schulman cégnél 2000-ben, amely bezárta akroni (Ohio) üzemét, vagy a Clariantnál 2001-ben, amely festékőrítő üzemét szüntette meg Lawrence-ben (Georgia). Új beruházások csak Mexikó területén történtek.

A 6,4 M t műanyagkeverékből 25%-ot tesz ki a PVC, de ez növekszik a leglassabban, a lágy kábelanyagoknál a PE-vel való helyettesítés miatt, a kemény PVC területén a palackok részleges kiszorulása miatt. (A lágy/kemény PVC aránya: 45/55). A legnagyobb gyártó, a PolyOne, az észak-amerikai piac közel 50%-át uralja.

A leggyorsabban fejlődő piac a műszaki célú poliolefinkeverékeké, amely 2000-ben elérte az 1,3 M t-t, és évenként 8%-ot bővült. A PP iránti igény (autó, háztartási gép) erőteljesen nőtt az 1990-es években, de jelentősen csökkent 2001-ben. A vezető cégek a Basell, a Chemtrusion, a Mytex és a Solvay.

Hasonló változás történt a műszaki műanyagkeverékek gyártásában, 2000-ben 6%-os évi növekedést mértek, és elérték az 1,4 M t-t. A PA teszi ki a teljes mennyiség közel 40%-át, további 22%-ot a PC. Legnagyobb gyártók a DuPont, a GE, a Ticona, a Bayer, a Honeywell. A függetlenek közül a fő szállítók az RTP, a PolyOne, a LNP, de ezeknek a cégeknek csak 2%-os piaci részesedésük van.

A színezékgyártás jól fejlődik Észak-Amerikában, 2000-ben 900 E t bekevert színezéket használtak fel. A PE-ekhez manapság főleg koncentrátumokat és színezékkeverékeket használnak. (Ez utóbbiakat azokhoz a termékekhez, amelyekhez nem lehet koncentrátumot alkalmazni, mint pl. PE kábel, cső vagy műszaki műanyagok.) A kereslet 2001-ben és 2002-ben nem csökken lényegesen a csomagolóipar nagy felhasználásának köszönhetően. A színezékgyártás meglehetősen szétszabdalt, a „nagyok” mellett sok kis cég vesz részt az elosztásban.

Remélhető, hogy 2003-ra mérsékelt növekedéssel lehet számolni. Az elektronikában és az autóiparban a hangsúly valószínűleg áttevődik a hagyományos anyagokról a magasabb értékű újabb anyagokra.

(Perényi Ágnes)

Not too bad.Demand for thermoplastics in Europe. = Macplas International, 2002. 2. sz. máj. p. 17–18.

Decline for compounding. = Macplas International, 2002. 2. sz. máj. p. 18.